

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obo/4/2017
Identifikačné číslo spisu: 5108203807
Dátum vydania rozhodnutia: 20.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5108203807.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Anny Markovej a členiek senátu JUDr. Dariny Ličkovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej v právnej veci žalobcu: Ing. Vladimír Jaroš, s miestom podnikania Lalinok 122, Divinka, IČO: 35 407 085, zastúpeného JUDr. Michalom Kováčom, advokátom, so sídlom Sládkovičova 9, Žilina, proti žalovaným: 1/ U. E., nar. X. marca XXXX, bytom Q., 2/ Y. E., nar. XX. júla XXXX, bytom Q., 3/ DROTÁR - kovovýroba, s. r. o., so sídlom areál družstva SVETOM 1, Veľké Rovné, IČO: 36 437 425, 4/ U. A., nar. X. marca XXXX, Q., všetci žalovaní zastúpení Advokátskou kanceláriou Mestická, Slovíková, s. r. o., so sídlom Hviezdoslavova 6, Žilina, IČO: 36 421 910, o vydanie veci, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2017, č. k. 45Cbi/10/2011-283, takto

rozhodol:

I. Napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. januára 2017, č. k. 45Cbi/10/2011-283 m e n í tak, že žalovaným 1/ až 4/ sa nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

II. Žalobcovi sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Uznesením z 31. januára 2017, sp. zn. 45Cbi/10/2011, Krajský súd Banská Bystrica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) žalovaným 1/, 2/, 3/ a 4/ priznal nárok na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ustanovení § 255 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“) a vecne tým, že v predmetnej veci sa žalobca voči žalovaným domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva k hnutelnej veci, ktorú nadobudol na základe opatrenia konkurzného súdu č. k. 24K/27/93-Že-1113 z 9. augusta 2007 a kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom, ako kupujúcim a JUDr. Ľudovítom Paulovičom, správcom konkurznej podstaty úpadcu SVETOM výrobné družstvo, so sídlom Veľké Rovné, ako predávajúcim dňa 20. augusta 2007. V predmetnom konaní žaloba žalobcu bola rozsudkom č. k. 45Cbi/10/2011-120 z 10. mája 2012 voči žalovaným 1/, 2/ a 4/ a rozsudkom č. k. 45Cbi/10/2011-188 z 26. júna 2014 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) č. k. 4Obo/44/2014-226 z 30. septembra 2014 voči žalovanému 3/ zamietnutá. Z uvedeného vyplýva, že žalovaní 1/, 2/, 3/ a 4/ mali v tomto konaní plný úspech, a preto v tomto prípade im vznikol nárok na náhradu trov konania podľa ust.

§ 255 ods. 1 C. s. p. v plnom rozsahu. Žalobca sa v predmetnom konaní domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva voči žalovaným 1/ a 2/ z dôvodu, že títo boli spoluvlastníkmi výrobnéj haly, kde sa hnutelná vec, ktorej vydania sa v tomto konaní domáha (vrtáčky). Voči žalovanému 3/ sa domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva z dôvodu, že žalovaný 3/ bol užívateľom predmetnej hnutelnej veci. Voči žalovanému 4/ sa žalobca domáhal ochrany svojho práva z dôvodu prístúpenia žalovaného 4/ do konania na základe kúpnej zmluvy z 21. novembra 2005, ktorou žalovaný 1/ a žalovaný 4/ preukazovali vlastnícke právo k hnutelnej veci (vrtáčke), ktorá je predmetom tohto sporu. Uvedené dôvody, ktoré žalobcu viedli k vzniku predmetného sporu súd nepovažoval za okolnosť, ktorá by odôvodňovala aplikáciu ustanovenia § 257 C. s. p. na rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania žalovaným 1/, 2/, 3/a 4/, ktorí boli úspešnými stranami v tomto konaní, a preto súd prvej inštancie priznal žalovaným nárok na náhradu trov konania podľa § 255ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p.

2. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie, ktoré odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ C. s. p. Navrhol odvolací súd odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaným 1/ až 4/ sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Odvolateľ vytkol súdu prvej inštancie, že napadnutým uznesením rozhodol o náhrade trov konania pred rozhodnutím dovolacieho súdu aj napriek tomu, že mu to podľa § 391 ods. 2 a 3 C. s. p. uložil odvolací súd v zrušujúcom uznesení z 30. novembra 2017, sp. zn. 5Obo/22/2016. Namietal tiež, že súd prvej inštancie sa nedostatočne a nepresvedčivo vysporiadal s argumentmi žalobcu ohľadne dôvodnosti aplikácie § 150 ods. 1 O. s. p., po 1. júli 2016 § 257 C. s. p., ktoré žalobca podrobne rozviedol vo svojom odvolaní z 22. decembra 2014. Súd prvej inštancie sa opätovne absolútne nezaoberal špecifickými okolnosťami prejednávanej veci, na ktoré vo vzťahu k žalovaným poukazoval žalobca jednak v konaní pred súdom prvej inštancie a tiež v rámci prvého odvolania voči trovám konania a ako mu to nakoniec naznačoval aj odvolací súd v zrušujúcom uznesení. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že súd tieto konkrétne okolnosti vôbec nespomína, len vo všeobecnosti uvádza, čo bolo predmetom konania, ako to konanie skončilo, z akých dôvodov sa žalobca domáhal ochrany svojho nároku, avšak na podstatné okolnosti veci, na ktoré výslovne upozorňoval žalobca, nedal súd žiadne odpovede. Odvolateľ mal za to, že mu týmto postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pričom opakovane poukázal na skutočnosti ním uvádzané v prvoinštančnom konaní, stručne zhrnul dôvody, ktoré ho viedli k podaniu žaloby a popísal priebeh konania samotného. Uviedol, že žalovaných nežaloval svojvoľne, resp. bez uváženia procesných dôsledkov, avšak ako kupujúcemu veci z konkurzu mu neostávalo pri postoji žalovaných iné, než sa domáhať svojich práv na súde voči tým, ktorí mu do jeho vlastníctva neoprávnene zasahovali. V priebehu konania, konkrétne až 19. apríla 2012 bolo možné na základe žalovanými predložených dokladov bezpečne ustáliť, kto sa považuje za výlučného vlastníka predmetu sporu (žalovaný 3/), pričom k predloženiu týchto dokladov (dlhodobý účtovný prehľad majetku žalovaného 3/) nebránila žalovaným už od počiatku konania žiadna prekážka. Nakoniec súdy oboch stupňov za situácie, keď bolo v konaní nepochybné preukázané, že žalobca ako úspešný účastník ponukového konania vyhláseného správcou konkurznej podstaty úpadcu SVETOM, výrobné družstvo „v likvidácii“, Veľké Rovné, na základe právoplatného opatrenia konkurzného súdu a úhrady celej kúpnej ceny uzatvoril so správcou konkurznej podstaty úpadcu riadnu kúpnu zmluvu, na základe ktorej nadobudol vlastníctvo k predmetu zmluvy vrátane spornej vrtáčky, poskytli právnu ochranu žalovanému 3/, resp. žalovaným 1/ a 4/, a to s poukazom (len) na ich dobromyseľnosť pri nadobúdaní vlastníckeho práva k predmetu sporu. Pritom pre posudzovanie dôvodnosti návrhu na vydanie veci bola podľa žalobcu rozhodujúca aj tá skutočnosť, že žalobca nadobudol predmet sporu od správcu konkurznej podstaty úpadcu z konkurznej podstaty za situácie, kedy už nastala nevyvrátiteľná právna domnienka v zmysle § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze

a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“). S prihliadnutím na uvedené skutočnosti a špecifiká prejednávanej veci sa žalobca domnieva, že zaviazať ho znášaním trov konania v danej veci by bolo neprímerane tvrdé, v rozpore s dobrými mravmi a aj s ust. § 1 O. s. p., teraz čl. 2 C. s. p. Žalobca nielenže prišiel o hnutelnú vec riadne nadobudnutú v súlade s príslušnými ustanoveniami ZKV a tiež o zaplatenú kúpnu cenu za predmet sporu, ale musel vynaložiť aj náklady na svoje trovy konania za účelom domáhania sa svojich práv (súdne poplatky a odmena advokáta), pričom navyše má byť ešte zviazaný aj na náhradu trov konania žalovaným vo výške (podľa prvého rozhodnutia o trovách konania vo výške viac

ako 3.000 eur), ktorá presahuje predmet sporu.

3. Žalovaní vo vyjadrení k odvolaniu navrhli napadnuté uznesenie v celom rozsahu potvrdiť a odvolateľa zaviazat' na náhradu trov odvolacieho konania. Poukázali na to, že predmetné konanie je konaním obchodnoprávnym, navyše vyvolaným v konkurznom konaní. Žalobca ako subjekt obchodného práva, podnikateľ, viedol toto konanie za účelom uplatňovania svojich nárokov voči žalovaným, pričom bolo v dispozícii žalobcu určiť okruh žalovaných, ako aj viesť samotné konanie. Predmetom konania bolo uplatnenie práv k veciam, ktoré slúžia výkonu podnikateľskej činnosti. Žalobca ako subjekt obchodného práva musí počítat' s možnosťou neúspechu v takomto type súdneho sporu, t. j. riziko znášania trov konania mu bolo známe po celú dobu konania, aj s ohľadom na to, že bol zastúpený advokátom, ktorý ho o tejto možnosti mal poučiť. Pokiaľ by žalovaným 1/ až 4/ nebola v prípade úspechu v spore priznaná náhrada trov konania, išlo by jednoznačne o diskriminačné konanie voči nim. Žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania nebol v súdnom konaní preukázaný, rovnako tak ani dôvody uvedené v odvolaní za takéto nepovažovali. Žalovaní pokladali za potrebné mať právne zastúpenie, práve s ohľadom na odbornú náročnosť predmetu súdneho konania, pričom toto svoje právo aj využili. Žalovaní majú za to, že napadnuté rozhodnutie je riadne a správne odôvodnené.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie podala strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 C. s. p.), včas (§ 362 ods. 1 prvá veta C. s. p.), proti uzneseniu, proti ktorému zákon tento opravný prostriedok pripúšťa (§ 355 ods. 2 C. s. p.) prejednal odvolanie žalobcu podľa ustanovenia § 379 C. s. p. a § 380 ods. 1 C. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p.) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť.

5. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie o náhrade trov konania po tom, čo predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo odvolacím súdom zrušené a vec bola súdu prvej inštancie vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Rozhodovanie o náhrade trov konania tvorí integrálnu súčasť súdneho konania. V sporovom konaní sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania uplatňuje tzv. zásada úspechu (§ 255 ods. 1 C. s. p.), t.j. strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov konania proti neúspešnej strane. Ak mala strana úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (§ 255 ods. 2 C. s. p.).

7. Podľa § 257 C. s. p., výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

8. Účelom ustanovenia § 257 C. s. p. je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením sudcovského moderačného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 C. s. p.). Aplikácia ustanovenia § 257 C. s. p. pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sice sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. C. s. p., súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Z dôvodu, že uplatnenie tohto osobitného kritéria na

nepriznanie náhrady trov konania prichádza do úvahy len výnimočne, sa má vykladať prísne reštriktívne. Rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 C. s. p. sa nesmie javiť ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a nesmie odporovať dobrým mravom.

10. Preskúmaním rozhodujúcich skutočností odvolací súd dospel k záveru, že na strane žalobcu je existencia skutočností odôvodňujúcich záver o uplatnení moderačného práva súdu vyplývajúceho z ust. § 257 C. s. p. pokiaľ ide o náhradu trov konania medzi stranami sporu. Podľa názoru odvolacieho súdu existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa možno opodstatnene vzhliadnuť predovšetkým v okolnostiach danej veci. Konkrétne v tom, že v prejednávanej veci sa žalobca domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva k hnutelnej veci (vírtačke VO 501600, ev. č. 124512362), ktoré nadobudol potom, ako Krajský súd v Banskej Bystrici / ďalej konkurzný súd/ opatrením z 9. augusta 2007, č. k. 24K/27/93-Že-1113, ktorým schválil zásady a postup predaja tohto majetku, rovnakým spôsobom udelil súhlas správcovi konkurznej podstaty úpadcu SVETOM, výrobné družstvo „v likvidácii“ na predaj tohto majetku. Následne kúpnu zmluvou z 27. augusta 2007, uzavretou medzi žalobcom a správcom konkurznej podstaty úpadcu, po predchádzajúcej úhrade celej kúpnej ceny, bolo vlastníctvo veci prevedené na žalobcu. Je preto prirodzené, že žalobca sa domáhal svojho práva ako vlastníka, ktorý vec získal v rámci speňažovania konkurznej podstaty úpadcu a veril, že jeho právo je nespochybniteľné. Ak mu žalovaní bránili výkonu vlastníckeho práva, domáhať sa jeho realizácie súdnou cestou nie je svojvoľné uplatnenie práva.

11. Z vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie za použitia § 388 C. s. p. a § 390 C. s. p. zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia, nakoľko neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

12. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. a § 257 C. s. p. tak, že v odvolacom konaní napriek tomu, že žalobca bol v odvolacom konaní úspešný a prináležal by mu teda nárok na náhradu trov odvolacieho konania, tomuto ich náhradu nepriznal, keďže mal za to, že okolnosti hodné osobitného zreteľa spočívajúce rovnako ako v prípade trov konania odôvodňujú aplikáciu ust. § 257 C. s. p. Odvolaciemu súdu sa javí byť rozporné so zásadou spravodlivosti a primeranosti, aby žalobcovi, úspešnému v tejto časti konania, vzhľadom na použitie § 257 C. s. p. v prípade nároku na náhradu trov konania, bol priznaný nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné dovolanie (§ 419 a nasl. C. s. p.).